

Nro. 1.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Januariusnak 3-dik napján 1796-ik
esztendőben.*

* * *

Hajdan az a' szokások vólt némelly pogány, de
pallérozottabb nemzeteknek, hogy eszten-
deik meg újulásának első napján, gyász köntösök-
be öltöztek, böjtöltek, házi isteneiknek áldozatokat
vittek, el húnyt kedveseiknek és öseiknek ham-
vait tartó edényeikhez mentek, ottan szomorú
képzelődesekkel fárasztották elméjeket, bánkod-
tak, sirtak, tudván, hogy minden esztendőnek meg
újulásával közelébb léptek életeknek ó eszten-
dejéhez.

Mi Európaiak ellenkezöképen gondolkozunk.
Azt sem várhattuk el, hogy az ó esztendőnek
utolsó napja el enyészzen, már is tzipra köntös.

sökbe öltözünk, jól tévőinknek idvezlésekre, 's atyánkfiainak, 's barátinknak köszöntésekre men- gyünk, vigadunk, eszünk, iszunk, vendegeske- dünk, 's kívánnjuk, hogy sok új esztendő el eré- sével áldják meg őket a' kegyelmes egek, holott ezt kívánni annyit tészen, mint életeknek utolsó szempillantását siettetni akarni.

Mivel a' Magy. Kurir szerzője is Európában született, neveltetett, lakott, tanult, tapasztalt és társalkodott; sőt még most is egy olly fő vá- rasban vonta fel a' maga világi szarándokosdásá- nak sátorát, mellyben igen nagy divattyában van az új esztendei köszöntés: Ő is az Európai világ- hoz kívánnya magát szabni, és mélységes tisztelettel idvezli felsőbb és alsóbb rendű Erd. Olvasóit, kinek kinek annyi áldásokat kívánván, a' mennyire szüksége vagyon, szivének tellyességéből ohajtya, hogy a' békességnek arany esztendéje majdan vi- radjon fel felettek, és hogy ezt a' kedves ize- netet az ő posta sipja hirdethesse ki köztök leg- elsőben.

B é t s.

A' múlt vasárnapon, a' bé vett szokás sze- rént, igen fényes gála vólt a' Cs. K. udvarnál, mellyen számos tzipra uraságok és asszonyságok jelentenek meg. Hertzeg *Eszterházy Miklos* Ge- nerál-Major, és a' Kir. testörző nemes Magyar seregnek Fő Hadnagyja, azon betses forma kön- tösben vezette az udvarhoz ezen szép sereget, a' mellyet néhai nagy attya Gárda Kapitány korá- ban készitetett, és a' mellynek az árra egy millió és két vagy háromszaz ezer forintra tétetik. — Új esztendőre haza igyekeztén tsak a' múlt szom- baton dél előtt érkezett vissza. Hallatik, hogy igen kegyelmessen vette Ő Királyi Hertzegsége ezen fényes követségét, és magához hivatván az ott lévő Generálitást, örömmel ditsekedett a' Ma- gyar Statusoknak és Rendeknek eránta mutatott szives hajlandóságokról.

A' Cs. K. testörző Nemes Gárda seregből *négyen* a' végheli Garnizon batallionokhoz, hár-

nian a' Prágai Invalidus Házhoz küldettek 200 forint esztendei fizetéssel.

Hadi Történetek és Környülmények.

Az Olasz Országai armádiánál esett történetekről mostanában semmi hivatalbeli tudósítást nem vettünk, nem is vehettünk, minekutánna mind a' két hadakozó félnek tsendességet parantsolt volna a' fejer szakállú Brúma. — Az el múlt Novembernek vége felé történt tsatákról *Párisba* küldött hivatalbeli jelentéseiben maga is megvallotta *Bounaparte* fő vezér, hogy az ezen hólnapban történt viadaloknál véresebbet ő életében még nem látott, és hogy az Austriai ártillériának tüzes zapora egész rendestül teritette a' földre a' szabadságnak és egyenlőségnek éhetetlen apostolait. — Azt sem tagadja, hogy *Wurmser* fő vezérnek *Mantua* erősségből, Novemb. 23-ik napján lett személyes kiütésékor, sok Fr. patrióták küldettek volna a' más világra, és hogy annyi mindenféle eleséget vitetett volna oda bé a' nevezett Austriai fő vezér, a' mennyi elegendő lészzen a' várbeli katona őrizetnek egynéhány hólnapokig való taplalására. — Azok a' *Párisi* közönséges levelek, a' mellyek ezen Olasz Országai vezér negédségét pennájoknak élivel szokták gyalulgatni, feltébb ótsárollyák ötet azért, hogy az ellenség vett gyözedelméi előtt dudolgattya a' triumphalis dallokat. — A' múlt ősszel, *úgymondnak*, azzal ketségtette a' Directoriumot, hogy *Bétsen* kereftül fogna *Párisba* vissza menni, Novemberben azzal hizelkedet *Carnot* hadi Ministernek, hogy két három hét múlván *Mantuai* fő kvártélyából fogja ötet *Lombardiának* sorsáról tudósítani; azomban sem az egyik, sem a' másik el nem sült, nem is fog addig el sülni, a' mig a' Fels. Austriai Háznak egy kardja, karja, és fillére fog maradni.

A' *Rénus* felső környékéről jött tudósítások még most is azt beszélik, hogy a' *Kéhli* és *Hünningeni* hid sántzokra szegeztetett ágyúk dörgései-

nek sem nappal sem éjjel szünete nintsen, és hogy mind a' két részről sok derek vitéz vérével festettek meg azoknak környékei. A' mieink nyugodalmas téli kvártélyt akarván magoknak szerezni, egy átallyában nem szenvedhetik a' *Rénus* jobb partyán feneket vert Frantziáságot — amazok jövődöre ásetozván a' Német Országi lakosoknak véres verejtekkel gyűjtött keresményeikre, köröm szakadásig igyekeznek ezen két tanyájokat védelmezni, a' mellyeket hogyha most elvesztenék, nem egy hamar és könnyen léphetnének a' *Rénus* innenső partyára.

A' *Báseli* levelek szerént, mind a' két hadakozó fél panaszkodik az oda való kórmányfűk ellen. — A' Frantziák azért, hogy a' *Kiss-Hüningenben* vólt *Helvétziai* örállók szabados általmentelt engedtek a' Cs. K. seregeknek, a' *Hünnigeni* hidak előtt való sántzoknak azon részről való lövöldöztetésére. — Az Austriakusok azért, hogy nemtsak szabadosan menni engedik a' Frantzia hajókat a' *Kiss-Hüuningennél* táborozó Cs. K. seregeknek nyughatatlankodtatására, hanem hogy a' hid előtt lévő sántzokban fekvő Frantziáságnak mind a' vizén, mind a' szárazon elegendő eleséget engednek vinni.

A' *Rénus* alsó környékén fekvő Austriai és Frantzia ármádiáknál semmi olyan mozdulások nem tapasztaltatnak, a' mellyek az egymással való ellenkezésre tzeleznának. Az azon vidékről jött tudósítások közül néhányan bizonyosnak lenni mondják e' két ármádiának egymással való meg egyezésből származott fegyverszűnést, némelyek, nevezetesen a' *Biponti* Fr. újságok ellenkezőképen beszélnek. Mi, még eddig semmi hivatalbeli tudósítást nem olvasván e' tárgyról, tanatosabnak itiljük erről való itilet tételünket fel függeszti, mint e', vagy ama bizonytalan hirnek vakon hitelt adni.

Olasz Ország.

Novembernek 26-ik napját követett éjjel *Genuában* érkeztén *Bounaparte* fő vezér kedves fe-

lesége, született *Pagerie Jósefa* asszony, a' *Párisi* szép asszonyoknak egyike, különös tisztelettel fogadtatott. Vele együtt vóltanak *Visconti* Maylandi asszonyság, *Cervoni* divisionalis Generális és egy Generális Adjutáns. — A' következett reggel udvarlására küldötte az oda való Tanáts a' ceremonia mestert *Lilla Cambioso*, *Pieri Brignole* asszonyságokkal, és *Serra*'s *Cattaneo* Patriciusokkal egyetemben. (A' *Genuai* Respublikában és *Római* Statusban, azok neveztetnek Patriciusoknak, a' kiknek attyaik és öseik vagy Tanátsbeli tagok vóltanak, vagy fő hivatalokat viseltenek). Mindnyájokat dámát illendő módon fogadta *Bounaparte* polgárné, 's magát különös baratságokba ajánlotia a' nevezett dámaknak, de hogy semmi tzeremoniát eránta ne mutassanak, előre ki kérte. Leg ottan velek együtt a' váras ritkaságainak és szépségeinek, nevezetesen a' *Sarzanói* várban lévő különös szépségű festett képeknek nézésekrement. — Estére a' tiszteletére készitetett Concertben, avagy musikalis akadémiában meg jelent *Faypoult* ott lévő Fr. Minister, és számos oda való, 's idegen kavalléroknak és dámáknak társaságokban. — Nov. 28-ikán gazdag vatsorára hivatott *Durazzi Angelina* asszonyság által. — Decemb. 6 ik napján, a' *Dogét*, az az, a' *Genuai* kórmányozó Hertzeget is meg látogatta, a' ki különös tiszteletet mutatott eránta s. a' t. Bezzég itt tellyesedett bé ama magyar példa beszéd: *Ideig 's óráig az ördögnek is szövétneket kell gyűjtani, az az, kéntelenségből a' leg nagyobb ellenségnek is hizelkedni kell addig, míg kedvezőbb idők következnének.*

A' Decemb. 13-kán költ *Maylandi* tudósítások szerént, egy kemény hirdetményt tétetett ottan közönségesse *Bounaparte* fő vezér, melly szerént minden papi és világi urak, a' kik falusi jószágaikon múlattak, 24 óra el forgása alatt, azon várasba vissza térni parantsoltattak. — Ebből azt a' következést húzták ki némellyek, hogy a' Fr. Respublika más formába akarja *Lombardiát* önteni. — A' későbbi *Maylandi* tudósításokból ol-

vassuk azt is, hogy minekutánna sok segítő seregek, és ártilléria érkeztek volna a' Fr. ármádiához, Dec. 18-ikát követett éjjel *Bounaparte* vezér onnan hirtelen el utazott, de hová hová nem, senki sem tudja.

Hogyha a' *Livornói*, Dec. 12-ik napján költ közönséges leveleknek hitelt lehet adni, az a' 600 főből álló Frantzia sereg, a' mellyet a' *Piombinónál* ki szállott Anglusok a' *Castiglionei* kastélyba úgy bé zártak, hogy sem ide, se tova nem mehettek, abban a' szempillantásban, a' mellyben magát fel kellett volna adni, puska vegire ki szögezett eles törökkel az Anglusokra ki rohant, és minekutánna mintegy 50 embert kereftül döfölt volna, szabados utat nyitott magának a' *Livornóba* való menetelre.

A' *Nápolyi* udvar és Frantzia Respublika közt szerzett és már bizonyosan ratificáltatott békeségnek *Rómába* repülvén a' hire, mindjárt akkor titkos gyűllést hirdettetett a' Sz. Pápa a' Kardinálisoknak, a' mellyben szorosabb gondolóra vétettek a' Fr. Directorium által eleibe tétetett békességet tárgyazó tikkelyek. — Azomban meg nem szünik Ő Szentsége ármádiájának öregbitésétől, és a' mostani kétséges környülállások közt szükséges hadi készületektől. — Azon ármádiának kórmányozására, fegyverben való gyakorlatására és az egyházi Statusnak védelmezésére egy commandirozó Generálist, és egynéhány derék stabális tiszteket küldött egy Európai hatalmas udvar.

Úgy láttzik, hogy a' *Velentzei* Köz Társaság is fel ébredett eddig való szunnyadozásaiból, és mind a' szárazon, mind a' vizén erőssen készíti magát. — Erre nézve külömbkülömbféle adóknak nemét állított fel. — Nevezetesen az úgy nevezett *Gondelekre*, az az, azokra a' tsónakokra, a' mellyeken egyik úttzából a' másikba járnak az emberek, úgy hogy a' két evedzőü *Gondelekért* elztendönként 5, a' négy evedzőüekért 50 dukatit kellett fizetni. (Egy *Velentzei* ducaton 2 for. és

12 krajtzárt telzen. Mivel *Velentze* várasa, a' tenger közepében lévő 72, vagy mások szerént 150 apró szigeteken épült roppant és igen népes váras, 20000 illyen *Gondelek*, avagy apró hajók vagynak rendeltetve az egyik szigetből és útzából a' többibe való járásra, a' mellyből nagy summa pénzt veszen bé a' Respublika). Ennekfelette, az úgy neveztetett *Sávio*, az az, a' *Velentzei* Tanátsnak első tagja magához hivatván a' tehetösebb lakosokat és kereskedőket, hathatós okokkal arra serkentette fel őket, hogy a' Respublika számára négy pro Cento interessel nagy summa pénzt adjanak.

A' Fels. *Nápolyi* Király vissza kívánta a' *Római* udvartól a' *Nápolyi* ármádiától el szökött és a' Sz. Pápa seregeinél szolgálatot vett katonákat. Vissza is küldettek közülök 25-en, de olly feltétel mellett, hogy leg kissebb bántások se légyen.

Nem egy, hanem több Olasz Országi közönséges levelek beszélik, hogy a' Sz. Pápa a' *Spanyól* udvar közbenjárása mellett kívánna a' Fr. Respublikával békességre lépni.

Frantzia Ország.

A' belső bátorságra ügyelő Minister és Commissió rendkívül való figyelmetességgel vagynak a' *Párisban* tartózkodó idegen nemzetbeliekre, és hol egyik, hol a' másik útzában házanként vizsgálódnak, 's a' kiknek meg újitatott passusok nintsen, azokat bátorságos helyre dugattyák. — Az Olasz Országi Frantzia ármádiánál reducaltatott, avagy szolgálatjokból el bocsátatott tisztek eránt azt végzette leg közelebb a' Directorium, hogy minden késedelem nélkül mennyenek ahoz vissza. Az ezen parantsolatnak engedelmeskedők nemtsak előbbi tisztségbeli rangjokat nyerik vissza, hanem e' mellett különös kegyelemben fognak részesítettetni; ellenben az annak nem engedelmeskedők ki fognak a' hadi tisztek listájából töröltetni.

Az úgy nevezett *Hugonottáknak*, t. i. a' *Frantzia* Országbeli Protestánsoknak, az 1598-ik esz.

tendőben költ *Nantesi* Királyi parantsolatban tely-lyes és tökéletes vallásbeli gyakorlást engedett IV. *Henrik* Fr. Király, a' mellyet unokája XIV. *Lajos* Király, 1685-ik esztendőben el törülvén, fél millió embernél többet ki küldött a' maga Országából, a' kik *Német Országban, Hollandiában, Prussziában,* és más Európai Protestans Birodal-*makban* le telepedvén, a' más Országokban még akkor esméretlen ritka és hasznos mesterségeiket, manufacturaikat, fabrikaikat fel állították, 's azok által egynéhány millió kárt okoztanak esztendőnként Frantzia Orzágnak. — A' múlt Dec. 11-ik napján tartatott gyűllésében az 500-ból álló Tanátsnak újabb emlékezetet tett *Pastoret* ezen *Nantesi Kir. Parantsolatnak* el töröltetéséről, 's az akkor hazájokból ki költözött *Hugonották* mara-dékairól, azt kívánván, hogy adattassanak vissza ezeknek mind öseiknek el hagyott örökségeik, mind régi polgári jussaik. — Mivel mindazáltal ismét a' Respublika szegény finantziájával bajoskodott az ifjú Tanáts, másszorra halasztotta azon tárgynak szorosabb meg vizsgálását.

A' meg háborítatott belső tsendességnek hely-re állatására, és a' naponként jobban jobban ne-vekedő törvényteleniségeknek meg akadályozta-tására, a' fő kórmányszéknek végzése szerént, egy gyalogságból és lovasságból álló regularis katonai őrizetet akár a' Policia-Minister fel állítani, hanem két nagy akadályai vagynak hasznos plánumának végre hajtásában. Az *első* a' finantziá-nak nyomorúlt állapotja; a' *második* és amannál is nagyobb ez, hogy ritkan lehet a' köz nép közt olly emberekre találni, a' kikre a' köz bátorság-nak és tsendességnek fenn tartását bizni lehetne. A' revolutiónak szörnyű következései miatt an-nyira el hatalmazott az erköltsi romlottság a' Fr. Respublikában, hogy még azok között a' polgári tisztviselők közt is, a' kik másoknak jó példával elő menni kötelesek vólnának, sok tzimborás társai találatnak a' tolvajoknak, és más otsmány gonofztévőknek.

És nemcsak a' férfiak, hanem az asszony nem közt is igen nagy az erkölcsi romlottság. A' mint a' férjhez ment személyek, új a' hajadonok is egészlen el merültek a' bujaságba, és festett életbe. — A' *Chinai* asszonyok módjok szerént semmi strümfet nem viselnek, hanem fa paputs formára készített tzipellőseiket, az alacsony sorsúak külömbkülömbféle színű pántlikákkal, a' gazdagabbak gyemántos 's másféle betses kövekkel fel ékesített sinórokkal kötik bokáikhoz, lábaiknak újjaira gyűrűket raknak, és hogy fejérek légyenek bokáik, egynéhány órakat el töltönek azoknak mosásában, 's parfümírozásában. — Az úgy nevezett *Quotidienne* újságoknak szerzője igen nevetségessé téli a' héjababalósághoz szokott *Párisi* asszonyokat, és a' hol jó alkalmatosságot lát, el nem mulattya őket ezekre hozni.

A' minémű kivánsággal kívánnya a' *Párisi* Publikum a' békességet, éppen olly nyughatatlansággal vagyon a' *Londoni* udvarral el kezdett békességes alkudozásnak szerentsés vagy szerentsetlen ki menetele eránt. Ellenben a' Jakobinusoknak és Anarchistáknak átkozott tsordája minden úton módon iparkodik annak meg akadályoztatásában, előre el látván, hogy a' békességnek helyre állítása által az ő nép előtt való tekintetek egyfzeriben el enyészik, erszényeik meg üresednek, és sok gyászba borúlt familiák bosszút fognak állani kedveseik ártatlan vérenek ki ontatatásaért.

A' Lord *Malmesbury* követségbeli titoknokjának *Ellis* úrnak *Londonból Párisba* lett vissza téresétől fogva nagyobb reménysége vagyon a' Publikumnak a' szövetséges Fejedelmek és Francia Respublika közt tötéletességre menendő békességhez, mint vólt ennekelötte. — Lord *Malmesbury* tellyes hatalmat nyert a' *Londoni* udvartól a' compensatiónak meg határozása végett, de egyfzersmind arra kérte *Delacroix* Fr. hadi Ministert, hogy ennekutánna szünnyék meg a' két szerződő fél közt való alkudozásnak tárgyait és

módját annak tökéletességre való meneséig a' Publikum tudtára adni, a' melly által mind inkább inkább nevededik a' két résznek egymás ellenvaló haragos indulatja.

Ha én nem mondom is, tudja a' tudós világ, hogy valamiképen hajdan a' Görögöknél *Athéna* és *Alexandria*, a' Latinusoknál Róma vólt a' tudományoknak és szép mesterségeknak félszke, és a' ki ezek közül egyikben vagy másikban tudományának pályáját nem végezhetette, nem is számlálta magát a' Tudósok közzé: úgy a' 16-ik századtól fogva, a' midőn t. i. a' napkeleti Római Birodalomnak Törökök által lett végső romlása után, az onnan ki költözött Görög Tudósok többnire Frantzia Országban telepedtenek le, *Páris* vólt az a' váras, a' hová a' tudományoknak és hasznos mesterségeknak tökéletesítése végett utazott az Európai ifjúság. — Itten vólt az úgy nevezett *Sorbonnai Akadémia*, az az, a' vallásbeli tudományra ügyelő Tudósok gyülekezete, melly *Sorbon Robert*, a' Sz. Lajos Király gyóntató papja által állitatott fel 1252-ik esztendőben. — Itt vóltak azok a' 14. tudományt tökéletesítő Akadémiák, a' melylyek XIII. *Lajos* Király uralkodása alatt, amaz igen nevezetes Fr. Status Ministernek *Richelieu* Kardinálnak közönték lételeket. Ezen tudományoknak félszkéit amaz istentelen *Jakobinus Roberts-piere* mind el törölte, úgy gondolkozván, hogy valameddig ezek a' tudós Társaságok fenn állanak, addig lehetetlen vólna nékie Frantzia Országot lábainak zsámolyává tenni. — Ezen tyrannusnak meg bukása után apródonként mind helyre állította azokat a' mostani fő kormányszék, de különböző nevek alatt. — Ezen hasznos Nemzeti Institutum közt vagyon az úgy nevezett *Ecole de Santé*, az az, az orvosi tudományt gyakorló és tökéletesítő tudós Társaság, melly azon hasznos és szükséges tudománynak tanítása mellett, az azon tudományban ki jött tudós munkáknak öszve szedésében is foglalatoskodni, 's azokat *Memoires de la Faculté de Medecine* tzim alatt világ eleibe botsátani köteles lészén.

Nagy Britannia.

A' *Londoni* tudósítások szerént, nagy hajlandóságot mutat a' *Párisi* Directorium, az Angliai fő kormányfő által eleibe tetetett békeség principiumainak bé vételére, t. i. a' Coalescalt Fejedelmekkel való békességes tractalásra, és az el vétetett tartományoknak compensatiójára. — Továbba, az a' hir is *Londonból* jött, hogy a' *Lisszbonai* udvar 60000-re kívánnya hadi népét szaporítani, és hogy maga a' *Brasiliai* Hertzeg fogná a' *Portugalliai* armádiát az egyesült Francia-Spanyól armádia ellen vezérelni.

Az Angliai Status jelenvaló szükségeinek ki pótolására meg kívántatott 18 millió font sterling, harmad nap alatt egy rakáson vólt. — Maga a' *Londoni* bankó 100000 font sterling költsön adásra kötelezte magát. — *Bedford* Hertzeg, kinél egész *Angliában* gazdagabb ember nintsen, de a' ki mindenkor ellenzette a' jelenvaló háborút, egy krajtzárt sem adott. — Az egész világ bámúl *Pitt* Ministernek azon elmés fortélyán, mellyel a' jelenvaló szoros környülállások közt megán segiteni tudott; melly által az antiministeriális rész ízáját bé dugta, és nyilván meg mutatta az ellenségnek, hogy elegendő eszközei légyenek *Angliának* a' hadakozás további folytatasára.

A' napkeleti *Indiai* kereskedő Társaság, mellynek sokféle okai vagynak a' Status és kormányfő hathatos segítésére, és a' melly ez által az *Indiai* kereskedésnek fel szabaditatasát akarja meg akadályoztatni, 200000 font sterlinget ajánlott a' Ministernek. — Ugyan ennyire határozták meg magokat a' több kereskedő Társaságok, a' pénzváltok pedig egyen egyen 50000-et igirtenek.

Hogyha az Anglus nemzetnek ezen Status szükségére kívántató költsön adásra való készségeken bámúl e' világ — az Anglusoknak, a' kik fülig ülnek a' gazdagságba — a' kik keresve keresik az alkalmatosságot pénzek haszna vételére — a' kiknek mindenféle kereskedésre, és haszon vé-

teire útat nyitott a' fő kormányfűk — a' kik a' napkeleti és napnyugoti *Indiának* minden gazdagságait magokévé tették — a' kik azzal az édes képzelődessel ketségtetik magokat, hogy nem sokára mind a' közép, mind az *Oceanus*, az az, e' világnak mind a' négy részét körül vevő tengereknek uraikká fognak lenni — ha mondom ezeknek költsön adásra való készségeket tsudállyá e' világ: sokkal inkább tsudálhattya a' Magyar Nemzetnek, Hazaja, Fejedelme és nemesi szabadságának, 's régi *Constitutiojának* örökös fenn tartása eránt mutatott buzgóságát, melly szerént, nem költsön, nem nyereség kívánásból, nem a' takaltatástól való félelemből, hanem tsupán nemesi érzékenységből, Felséges Királyunk segítségére 1792-ik esztendőben *négy*, a' múlt *Novemberi* Ország Gyűllésén pedig *hat* milliómot ajánlott, ide nem számlálván azon önkényen való hadi segedelmet, a' mellyet mind a' főbb mind az alsóbb sorsú hazafiak közül számosan, kiki tehetségének mértékehez képest, adtanak négy esztendő el forgasá alatt, a' melly adományt egynéhány 100 ezekre, sőt talán milliomra is lehetne tenni.

A' közelebb múlt Decemb. 2-ik napján tartott Parlamentalis gyűllésnek alkalmatosságával, 70000 font sterlinget kívánván a' hadi Tanács titoknokja *Windhám* Úr a' lovas katonaság mindurjának, és lófzerfzámjainak ki készítésére, nagyon álmélkodott *Tarlton* Obester a' jövő táborozásra igirt hat milliomon, kiváltképen azon, hogy ezen temérdek hadi költség, nem az Ország határainak ellenség ellenvaló védelmezésére, hanem a' *Sz. Domokos* szigetébe, és *Portugalliába* küldetett hadi népnek taplaltatására rendeltetett. A' melly ellenvaló indulatos beszédje által azt akarta értesére adni a' Ministernek, hogy a' *Hollandia* Respublikának védelmezésében kellett volna ennyi buzgoságot mutatni, a' mellynek kedveért fegyvert fogni mondatott a' *Londoni* udvar. A' *Doweri* erősségeknél meg jobbitásokra és szaporitásokra fordított haszontalan költség ellen is nagyon morgott a' nevezett Obester, azt állat-

ván, hogy nem ott, mint igen alkalmatlan, és félre való helyen, hanem más alkalmasabban igyekezik az ellenség ki szállani. — Az ellen is felettébb panaszolkodott, hogy a' minapi *Parlamentalis acta* által meg határozott katonaság közzé erőszakosan vitetvén az ifjúság, sok helyeken nagy zenebona támadott az Országban.

Ezen *Parlamentalis* gyűlésben *Fox* úr is meg szólalván nagyon sürgette az *Admiralitas*, az az, a' hajó seregekre ügyelő fő kormányszék által gyűjtött adósságnak *Parlamentum* előtt való fedeztetését. (Tartsuk meg, hogy ez az *Admiralitas* a' sok hitelben vett materiáliák által felettébb sok adósságot szokott egymásra rakni, melyet abból is észre lehet venni, hogy mind a' mester emberek, mind a' liveransok nagy interest kívánnak az *Admirálitásnak* adott töke pénzéért; e' mellett attól is tarthatnak, hogy a' *Statusnak* adott költsön pénzek fundáltatva nem lévén, az az, annak le fizetését a' *Parlamentum* magára nem vállalván, könnyen örökre oda vesztetik). — *Pitt* Minister erre azt felelte, hogy az *Admirálitás* adósságának számát szorosan meghatározni lehetetlenség legyen, mivel nemtsak a' *Navy-Billetekről* (azokról a' kötelező vagy adósság levelekről, a' mellyeket a' liveránsoknak szokott az *Admirálitás* adni, és a' mellyek 12 vagy 18 hólnapok múlvan fizettetnek ki), hanem az ottan ottan épített hajókról való jegyzések is együtt vagynak, ezeknek külön választatása pedig sok időt és munkát kívánna. *Fox* úr továbbá is sürgette a' számadást, azt mondván, hogy a' múlt *Octoberi* és *Novemberi* költségről számolni gyermeki játék volna, nem is kívántatna igen szoros, hanem tsak olly forma számolás, a' mellyből által nézhetné a' *Parlamentum* a' tengeri erőre legközelebb tett költségeit az *Admirálitásnak*. A' két ellenkező résznek hosszas vetélkedése után is tsak ugyan a' lön meg, a' mi *Pitt* Minister akart, t. i. semmi számadásra vonattatni magát nem engedte.

Elegyes Dolgok.

Buonaparte fő vezér újabb békességes feltételeket tétetett a' Sz. Pápa eleibe *Mattei* Kárdinális és Ferrárai Érsek által. Az ehez küldött levelében a' hadakozásból származni szokott veszedelmes következéseket terjesztette eleibe. — Az Orosz Császár I. Pál e' folyó hólnapban fogja magát *Moskau* városában koronáztatni. — A' minap *Kéhnél* el fogatott *Condé* Hertzeg corpusánál szolgált emigrans tiszteket, a' törvény szerént fogja a' *Párisi* Directorium meg itiltetni. — *Genevának* a' Fr. Respublikával leendő öszve szerkesztéséről egynéhány közönséges levelek beszélnek. A' *Velentzei* követ is el küldetett *Párisból*. — Azon törvényt, melly által az emigransoknak attyokfiai a' közönséges békességig, minden közönséges hivataloknak viselésétől ki rekesztetnek, az öreg Tanáts is meg erősítette. — *Pichegrü* Fr. Generálisról ellenkezőképen szóllanak a' *Párisi* tudósítások, némelleyek *Svéciába* küldik követségbe, némelleyek pedig a' felső és alsó *Rénusi* armádiáknak kórmányozásokra, hogy ekképen egygyesség legyen a' hadi munkáknak folytatásában. — Olasz Országban igen kemény tél és mély hó lenni mondatik, mellyek miatt félbe kellett a' hadi munkának szakadni. — A' *Portugalliai* kikötő helyekben ki készitetett hajók, az ott lévő Angliai flottával fognak öszve kapsoltatni. — A' *Korszikai* szigetből ki költözött Anglus hadi seregek is *Portugalliába* menni parantsoltattak. — A' *Svéciában* 1794-ik esztendőben meg tiltatott kaffé itált az ifjú Király egészlen fel szabadította.

* * *

Azon Erd. Olvasóimnak meg nyugosztaltásokra, a' kik a' *Magy. Kurir* taksáját ide fel küldötték, de bizonyossan nem tudják, fel érkezett e' ide, avagy nem, mind most, mind ennekutánna, egy egy nyomtatott *Quietántziát* fogok küldeni. A' kik ezt nem veszik, annak jele lészén, hogy el tévelyedett a' barna paripa abrakjának az árra.

D. D. S.

*Excellentissimi, Illustrissimi,
Reverendissimi, Spectabiles, Perillustres
ac Generosi D. D. Rei literariæ, cum primis patriæ
Fautores, et Mæcenates, omni pietatis
cultu suspiciendi.*

Vir Clarissimus Joannes Bapt. Grosfinger,
AA. LL. & Philosophiæ Doctor, atque Ar-
chi - Dioecesis Strigoniensis Presbyter, post
institutam literariam, per varias Regiones,
cum primis vero Hungaram nostram Patriam
peregrinationem, perlustratisque & collectis,
quantum fieri potuit, omnibus, quæ quoquo mo-
do ad *Naturalem Historiam* pertinere videbantur,
tandem ex his suis eruditis observationibus col-
lectionibusque, improbo multorum annorum
labore elucubravit opus, quod in suo genere, re-
late ad res patrias & domesticas, unicum dici
potest, sub Titulo: *Universa Historia physica Regni
Hungariæ, secundum tria regna naturæ digesta,
Tomisque IX comprehensa.* Adjectis indicibus,
quibus quævis Naturæ producta, quæ patria
tellus fert, quatuor linguis, nimirum Latina, Hun-
garica, Germanica & Slavica exprimuntur, atque
dilucide exponuntur.

Quatuor eruditi hujus & perjucundi operis par-
tes, nimirum

I. *Zoologia, sive Historia Quadrupedum.* *alabam*

II. *Ornithologia, seu Historia Avium.* *Madarantur*

III. *Ichthyologia, sive Historia Piscium & am-
phibiorum, &* *Scutur*

IV. *Entomologia, sive Historia Insectorum Hung.*

Hæ, inquam, IV. priores partes, totidem Tomis,
jam anno 1794 & subsequente, in majori octava
forma, meis typis atque sumtibus prodie-
runt, Eruditisque Patriæ, non solum utcunque
inno-

innotuerunt, sed & ita sese commendarunt, ut plerique exoptent quo celeriore inchoati operis continuationem. Nimirum restat adhuc ex integro, per Auctorem quidem jam conscriptum, imo et posterioribus ejus curis interpolatum universum *Regnum Vegetabile atque Minerale*, quod V. Tomos, seu Volumina constituit, uti sequuntur:

V. *Dendrologia, id est Notitia arborum Hungariæ.*

VI. *Botanologia, seu plantæ minoris gentium, frugum, seminum, radicum, herbarum officinalium, dotes, usus. — — —*

VII. *Lithologia, sive lapides, saxa, gemmæ, petrificationes.*

VIII. *Mineralogia, seu Metalla, Semimetalla, Sal, Sulphur, Mercurius, Aurum & reliqua.*

IX. *Hydrologia, sive lacus, flumina, thermæ & diversissimæ Regni aquæ.*

At, quam hoc triste atque inexpectatum, tot annorum fatigiis, impensis, curis, vigiliis elucubratum, tam varia eruditione refertum, tam jucundum lectu, & quod summum, tam in omni genere vitæ, cum primis œconomico perutile opus, integro jam biennio jacere interruptum; idque iis ipsis temporibus, quibus apud alias cultiores Nationes *Naturalis Historia* est familiare studium, & quoddam quasi Eruditorum Elementum.

Neque vero id fit, seu eruditi Auctoris, seu mea ipsius culpa. Adest enim opus integrum, munde descriptum; adsunt typi, charta, animus, omnia. Unicum est, quod sincera nostra studia remoratur, nimirum tam proluxo & sumtuoso operi necessaria pecuniaria subsidia.

Inspecturo primæ Parti præfixa D.D. Prænumerantium nomina, patebit ad oculum, quam exiguus fuerit eorum numerus, ut adeo non sine sensibili rei meæ familiaris detrimento priores il-

las IV. Partes juris publici fecerim. Quodsi vero residuæ V. Partes, ne hoc quidem Prænumerantium numero possent gloriari, tum vero mea jactura eo foret gravior.

Quare rogo & obsecro qua possum humanitate omnes, quibus res literaria, ejusque felicia in per dilecta nostra Patria incrementa curæ atque cordi sunt, velint sincera nostra studia atque conatus benevole adjuvare, quod fieri omnino potest, quodsi ad pauculos illos, qui jam adsunt, Prænumerantes, copiosiores accesserint.

Pro prioribus illis jam excusis IV. Tomis prænumerabatur unus aureus nummus. Non plus autem, etiam pro cæteris, qui adhuc restant V. Tomis & qui gestiunt, æque tandem surgere ex pulvere, in lucemque prodire, postulo. Imo si quis etiam priores illos IV. jam excusos habere voluerit, etiam hos lubens cedo eodem prænumerationis pretio, ut adeo duobus aureis, seu novem florenis, integrum IX. Tom. constituens opus possit habere.

Potest autem prænumeratio, seu apud me Posonii, erga solitam Quietantiam, seu vero apud celebriores Regni, cum primis Pestienfes Bibliopolas & Bibliopægos deponi.

Ego vero sancte polliceor, ut primum justus Prænumerantium numerus collectus fuerit, protinus me continuandæ impressioni manus admoturum, & strenue trufurum opus, ut primo quoque tempore ad calcem perducatur. Quod dum plena fide spondeo, omni cum observantia & gratitudine indefinenter maneo

*Eruditorum Patriæ, & Mæcenatum
Suis Titulis dignissimorum*

Posonii, die 1. Novemb.

1796.

Cultor & servus subjectissimus
Simon Petrus Weber, Typographus

H Í R - A D Á S.

Wéber Simon Péternél, Pozsonyi Könyvnyomtatónál ki-jött ezen Új könyv, és található Sz. Mihály utzába a' maga házánál.

A Falusi Nótáriusnak Elmélkedései, Betegsége, Halála, és Testamentoma, mellyeket két foros Versekkel ki-adott, és Új Esztendőbéli ajándékba, Hazánk Dámáinak és Gavalérai-nak nagy szívesléggel nyújtya *Gróf Gvadányi József, Magyar Lovas Generális.* in 8. 36 kr.

A' Könyvnek foglalatja.

- §. I. *A' Nótárius egészségében meg-gyengülvén, az emberi forsnak változásáról elmélkedik.*
- §. II. *A' Nótárius Kis Naményba lakó Organistát Szelíd Andrást, a' ki minden Vasár-napokon, és Ünnepeken, Nagy Peleskén szokott orgonálni, az Angyalosi Nótáriust, Tsebres Mihályt, a' Tyukodi Mestert Gántsos Jánost, a' Lázári száraz Malomba lakó Mólnárt, Sullyogó Pétert, a' Gyarmathi kovátsot Darabos Pált, a' Tóth falusi hídnál lévő Vámost Perczegő Gergelyt, a' Komorzányi Oláh Harangozót Glodány Urszult, magához czitállyá, és elmélkedését a' meg-fejtésre eleik-be adgya. Tudni szükséges, hogy az helybe lévő Nagy Peleskei Tanáts-is, az ott való Orosz Mesterrel Dvorák Hritzuval jelen vannak, minnyájan már házához gyűlvén szól hozzájok.*
- §. III. *A' Nótárius eleibe adgya ezen nagy Tűbősoknak azon fontos dolgot, a' mellyről már régen gondolkodván okát ki nem tanulhattya, a' mellyért-is ítéleteket kívánnyá tőlök.*
- §. IV. *Ezen nagy Philosophusok, sokáig fejtegetvén a' dolgot, a' Nótárius a' mai Sesszionak véget vett, és mivel már két órát dél után el-ütött, ebédgyéhez le-ülteti minnyájokat, a' mellynél maga hirtelen meg-betegszik, de jobban léjzen,*

- §. V. *A' Nótáriusnak felesége Klára, többekkel edgyütt, Férjének fel-gyógyításában szorgalmatoskodik.*
- §. VI. *Fel-gyógyulván a' Nótárius, megint Sessiót tart, hogy a' Tóth falusi hídnál lévő Vámos Pertzegő Gergely, a' Nagy Peleskei Orosz Mester Dvorák Hritzu, és a' Komorzányi harangozó, Glodány Urszul, az emberi sorsnak változásáról magok ítéletét adhassák.*
- §. VII. *Az emberi sorsnak változásáról önnön maga a' Nagy Peleskei Nótárius maga ítéletét adgya.*
- §. VIII. *A' Nótárius tovább-is folytattya ezen dologról maga ítéletét, bé-is fejezvéen aztat, el-ájúl.*
- §. IX. *A' Nótáriust ájulásából fel-ébreasztik, de nagyon roszszúl lévén, Klára felesége Toty Dorkóért örömet küldene Gétzbe, de mivel már az élők számából ki-töröltetett, Szathmár Városába Feldtsérért, az az : Borbélyért küld. Egyszersmind Toty Dorkónak-is esete le-írattatik, és miképpen boszorkányságáért meg-égettetik.*
- §. X. *A' Borbély hozzá lát tovább-is a' Nótáriusnak gyógyításához, de napról napra roszszabbulván, végiére Klára a' Jurátus fiának Pestre stafetát küld, melly által tudtára adgya Attyának halálos betegséget : ezen László fia postán el-is érkezik az Attyához Nagy Peleskére.*
- §. XI. *A' Nótáriusnak Jurátus László fia Pestrül el-érkezvén, maga kedves szülőit köszönti. Az Attya vele minden-féle fontos dolgokról beszél, azomba az Attya Recidivába esik, az egész falunak nagy szomorúságára meg-hal, és el-is temettetik.*
- §. XII. *A' Nótárius el-temettetik.*

A' Sírató Aszszonyok Éneke.

Az Epitaphium.

A' Testamentom a' Falu ládjából ki-vétetik és az egész Tanáts előtt el-olvastatik.

A' Testamentom.

Találtatnak ezen kívül még más sok Magyar^m Könyvek, mellyeknek némelly részek itt fel-vagyon jegyezve :

Gróf Gvadányi József. A' Világnak közönséges Históriaja, Első kötet. in 8-vo majori. 1 fl. 12 kr. a' M. Gróf képével együtt.

Ezen Rész foglalja a' Bé-vezetésen kívül : A' Zsidók, Babiloniak, Asyriusok, Phoeniciusok, Aegyiptusiak, Sinai-

Sinaiak, Indiaiak, Scyták és Celták, Médusok és Persák Históriájokat, egyszersmind a' Görögök Históriáját eredetektől fogva a' Rómaiak által lett meghódoltatásig.

— — — A' Világnak közönséges Históriája, Második kötet. 8. maj. 1 fl. egy képpel együtt. Ez a' Rész bé-foglalja a' Rómaiak Históriáját, Róma városának építésétől fogva a' Római Republicának végéig.

Ezen Világ Históriájának Harmadik kötetje *sajtó alatt* vagyon, és nem fokára a' sajtó alól kifog-szabadúlni, és úgy egymás után több Ré-
szek - is fognak következni.

Gróf Guadány József, Unalmas Órákban, vagyis téli hofzszú Estvéken való Idő-töltés. 8. 30kr.

— — — Török Háborúra tzelezó Gondolatok. 8. 30. kr.

— — — Rontó Pálnak egy Magyar köz-katonának, és Gróf Benyofzky Móritznak Éle-tek', földön, tengereken álmélkodásra méltó történettyeiknek 's véghez vitt Dolgaiknak Le-írása. 8. 1 fl.

— — — Egy Falusi Nótáriusnak Budai Utazása. 8. 24. kr.

Andr. Lehotzky, Stemmatographia Nobilium Familiarum Regni Hungariæ : præmissa est Series Chronologica Quatuor Statuum & Ordinum e Diplommatibus eruta, additis elaboratis jam Familiis Eszterháziána, Batthyániána, Bathoriana, Hunyadiana & Pálfiána. Tomus I. in 4-to. 2 fl.

• M. T. Cicerónak az Embernek Tisztéről és kötelességeiről a' maga Fiához írt három köny-vei. Magyarra fordította Kováfznai Sándor, a' M. Vásárhelyi Collegyiumnak Tanítója. Ki-adta Engel Krisztián János. 8. 36 kr.

Gáti István, a' Természet Históriája, mellyben az Ásványok, Plánták, és Állatoknak három Világai azoknak meg-esmértető bélyegeivel,
ter-

természetekkel, hasznokkal, hazájokkal rend-
be szedve, és a' gyenge Elmékhez alkalmaz-
tatva Magyar Nyelven ki-botsátattak. 8.
30 kr.

Imádfágos könyv, melly a' Keresztény Ember'
mindennémű állapotjához, és a' Magyar Anya-
szentegyháznak szokásihoz alkalmaztatott.
8. író papirosból 30 kr. nyomtató papiros-
ból 24. kr.

Psychologia. Kámpéből. 8. 18 kr.

Handerla György, Uj Méhész vagy - is a' Mé-
heknek Magyar Hazánkhoz alkalmaztatott
Gondviselése, melly rövid kérdésekbe és fe-
leletekbe foglaltt Tanítással meg - mutatja,
mint kell télen, nyáron a' Méhekkal bánni.
8. 20 kr. Második ki-adás.

Szikszai György, Keresztényi Tanítások és
Imádfágok, a' keresztényi Embernek kü-
lömb - külömb - féle állapati és szüklégei sze-
rént. Negyedik ki-adás. 8. 1 fl. 30 kr. író-
papirosból, nyomtató papirosból 1 fl. 15. kr.

Lelki Jó Illat-tétel, avagy a' kegyes Léleknek
Istennel való beszélgetése Imádkozások és
éneklések által. Fordította és rész szerént
szerzette kivált az Utazók kedvéért Mak-
lári János. 32. formába. 7 kr.

A' Lovak Orvosolásáról. Írta Báró Szind, egy
Hadi Lovas Seregnek Ezredese, és a' Kolóniai
Válofztó Hertzegnek Fő Lovász - Mestere.
Magyarra fordította Német Mihály, Sövény-
házi Plébános. 8. 36 kr.

Yung Éjtzakáji és egyéb Munkáji. Mellyek
Magyar Nyelvre fordítottattak Pétzeli József,
Rév-Komáromi Préd. által. II. Darab. 8. 1 fl.

T. Pétzeli egyéb Munkájiból - is találatnak
még Exemplárok t. i. Meséiből 20 kr. Alzír-
ból 30 kr. Szomorú Játékokból 20 kr. Sz. Írás
Theologiájából. 2 fl. Henriásból 45 kr. és töb-
bek

bekből, a' Mindenes Gyűjteményéből - is
vagnak egynehány Exemplárok, mind a' hat
Darab. 3 fl.

Kegyeslég segítő keresztyén erköltsi Elmélke-
dések, mellyeket Baudrand Frantz Apátúr
készített, és most a' Német fordítás szertint
Magyar Nyelven ki-adott Öri Fülep Gábor.
8. 45 kr.

Weszprémi István, M. D. Magyar Országi öt
különös Elmélkedései. 8. 20 kr.

Édes Gergely Enyelgése. 8. 10 kr.

Heliconi Virágok. 8. 15 kr.

Nagy Ferentz. Hunyadi László Történetei, úgy-
mint Élete és Halála. 8. 24 kr.

Csenkezfai Poots András Ifjúi Versei. Az első
Darabban vagon a' Senai Lukrétziának His-
tóriája, a' másodikba Elegyes Versek. 8.
30 kr.

De Dominio Nobilium Hungariæ, deque Cladis
ad Mohácsium causa, cum Appendice in Re-
gis Colomanni Decret. L. I. Cap. 15. & 16. Vin-
diciæ contra Adamum Kollár. 8. maj. 45 kr.

Dörne Károly, Pásztori Dal, három ízben. 8.
10 kr.

Matthias Korabinsky, Historisch-Geographisches und
Produkten Lexikon von Ungarn, in welchem die
vorzüglichsten Dertter des Landes in alphabetischer
Ordnung angegeben, ihre Lage bestimmt, und mit
kurzen Nachrichten, die im gesellschaftlichen Umgang
ge angenehm und nützlich sind, vorgestellt werden,
mit einer Postkarte von Ungarn. gr. 8. 3 fl. 30 kr.

Der Edle Eifer, oder Wir alle ziehn in Krieg. Ein ko-
misches Singspiel von S. B. Weber. In Musik ge-
setzt von Hr. Franz Lott. 8. 17 kr.

Nebst mehreren Ungarischen, Deutschen und
Böhmischen Büchern.